

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ WEB 2.0 У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Постановка проблеми. Процес інформатизації освіти заслуговує, на наш погляд, особливої уваги, перш за все, через те, що він призводить до значного підвищення рівня інформаційної грамотності населення. Питанню формування в суспільстві інформаційної культури приділяють значну увагу вітчизняні та зарубіжні вчені, які насамперед наголошують на актуальності використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у всіх сферах життя людини, а також на необхідності впровадження зазначених технологій у процес навчання. Так, О. Співаковський упевнений у тому, що процес інформатизації освіти здатний «суттєво вплинути на менталітет людей, які прийдуть у світ, на методи вирішення завдань..., що наявні в навколишньому середовищі, на технології прийняття рішень, і в результаті – на способи життя людства» [5, с. 24]. За словами М. Краус, викладача педагогічного коледжу м. Портланд (Орегон, США), автора дистанційного курсу «Інтеграція ресурсів Інтернет у навчальний процес», координатора програм з використання ІКТ у навчанні мов, «комп'ютери в цілому та Інтернет зокрема є обов'язковим компонентом загальної грамотності людини» [2].

Якщо говорити про процес вивчення іноземної мови з використанням комп'ютера, то з середини 80-х років ХХ століття почали використовувати спеціальні терміни: Computer Assisted Language Learning (CALL) – навчання мови за допомогою комп'ютера і Computer Aided Language Instruction (CALI) – навчання мови з використанням комп'ютера. А вже починаючи з 90-х років ХХ століття, процес вивчення іноземної мови з використанням комп'ютера пов'язаний з якісними змінами технічних можливостей комп'ютера і поширення ІКТ, котрі призвели до кардинальних змін у вивченні іноземної мови. До основних технологічних досягнень цього періоду належать: засоби мультимедіа, які об'єднують можливості відтворення і запису мови та інтерактивне відео; технологія CD-ROM (тепер також DVD і Flash-card), що дозволяє набагато збільшити обсяг інформації, що зберігається на лазерних компакт-дисках та флеш-картах; гіпертекст, що створює систему перехресних посилань у текстових масивах інформації; гіпермедіа, що поєднує можливості гіпертексту та мультимедіа; телекомунікаційні технології [1, с. 16-17]. Проте ІКТ продовжують розвиватися і технології Web 2.0 вже ввійшли у наше життя і відкривають новий етап у вивченні іноземної мови.

Аналіз попередніх досліджень. Аналіз літературних джерел свідчить, що проблема використання нових технологій у процесі вивчення іноземної мови привертає нині все більшу увагу дослідників. Роботи вчених М. Бухаркіної, К. Вітенберг, О. Гончарової, С. Канатової, Л. Карташової, М. Кларіна, І. Костікової, Л. Морської, О. Подзигун, Є. Полат, О. Рогульської присвячені використанню ІКТ у процесі навчання іноземної мови; подальший розвиток і удосконалення професійної підготовки фахівців дослідники зараховують до найважливіших проблем сучасної освіти. Фіксація уваги на проблемі впровадження ІКТ, що залишається дискусійною, відіграла певну позитивну роль. Але і досі невирішеним залишається питання наукового обґрунтування ефективності вивчення іноземної мови засобами ІКТ, зокрема використання технології Web 2.0

Мета статті – визначити значення та можливості технології Web 2.0 у процесі вивчення іноземної мови у ВНЗ. Задля вирішення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**: розкрити сутність поняття технологія Web 2.0.; розглянути деякі ресурси Web 2.0 і обґрунтувати ефективність їх використання під час вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Термін Web 2.0 є відносно новим для сучасної освіти. Він з'явився у 2005 році у статті Тіма О'Рейли (Tim O'Reilly) «What is Web 2.0?», вперше

опублікованої російською мовою в комп'ютерному журналі «Компьютерра» 18-19 жовтня 2005 року. Т. О'Рейли під Web 2.0 розуміє комплексний підхід до організації, реалізації і підтримки Web-ресурсів [4].

О. Проніна зазначає, що Web 2.0 – це набір Інтернет-послуг, які надають право голосу кожному користувачеві. Такі сервіси дозволяють брати участь у різноманітних товариствах з метою набуття і розповсюдження досвіду. Окрім того, розповсюдження знань у мережі Інтернет прямо залежить від функціонального використання браузера. У свою чергу, браузер забезпечує нашу особисту безпеку під час роботи в Інтернеті, постійно щось надсилаючи і одержуючи, презентуючи нас у всесвітній мережі, обробляючи отриману інформацію. Окрім цього, це платформа, яка надає доступ до величезної кількості цифрових технологій і комунікативних Інтернет-товариств [3, с. 93].

Однією з головних причин введення Web 2.0 в освіту є те, що студенти вже залучені до використання технологій Web 2.0, оскільки багато найбільш використовуваних ресурсів створені на їх основі, наприклад, блоги, різні освітні сайти, наприклад Вікіпедія (<http://ru.wikipedia.org>). Використання технологій Web 2.0 в навчанні іноземної мови дозволяє, по-перше, досягти певного рівня іншомовної компетенції в період навчання у ВНЗ, по-друге, удосконалювати здобуті знання, навички і уміння в подальшій професійній діяльності.

Отже, розглянемо декілька ресурсів, які, на наш погляд, сприяють ефективному вивченню іноземної мови. Перший ресурс, що складає інтерес, – це www.livemocha.com. Він цілком доступний кожній людині і об'єднує в собі інтенсивне вивчення іноземної мови і живу практику з носіями мови, як у письмовій, так і в усній формах. Щоб користуватися цим ресурсом необхідно зареєструватися (або підключити свій акаунт у Facebook,), заповнити про файл (це за бажанням), вибрати рівень знання мови і можна починати працювати.

Сам процес являє собою різні за складністю і об'ємом вправи як письмові, так і усні. Слід зазначити, що серед вправ є і матеріали для підготовки до тесту TOEFL, який потрібен людям, що вступають до університетів США або Канади, а також в окремих випадках (наприклад, при працевлаштуванні в деякі іноземні компанії). Після виконання вправи ви виставляєте текст або аудіофайл із записаними пропозиціями для загального огляду, або тільки для ваших друзів, і просите оцінити за трьома параметрами ваше знання мови. Відповідно, треба бути готовим робити те ж саме для інших. Прогрес фіксується шляхом накопичення балів учасника в ролі учня або в ролі вчителя.

Наступний ресурс – www.wordle.net. Це сервіс для генерації «хмари слів». Генерувати слова можна з тексту, сайту або RSS стрічки. «Хмара» виділяє слова, які частіше зустрічаються у вихідному тексті. Ви можете налаштувати різні шрифти, макети і кольорові схеми хмари. Цей сайт орієнтований, у першу чергу, на лексичний аспект мови. Ресурс можна використовувати в якості самостійної роботи студентів або на уроці в комп'ютерному класі. Студенти можуть генерувати, наприклад, розповідь про себе і потім, обмінявшись з партнером, «хмарами», розповісти один про одного. Також після перекладу текстів у класі, можна роздати «хмари», і студенти за їхньою допомогою можуть скласти короткий переказ тексту, кросворди, питання, виконати завдання з заповнення пропусків, добирати синоніми. Тут можливі і завдання в групах.

Заслуговує також на увагу <http://www.wordia.com/> – це ресурс, на якому знаходиться мережний словник, у якому можна знайти правопис, значення і етимологію слова, але, на відміну від традиційного словника, у Wordia можна дізнатися значення слова за допомогою короткого відеоролика, на якому диктор (носій мови) пояснює значення цього слова в життєвій ситуації. Відео допомагає запам'ятати або пригадати слово набагато швидше, ніж звичайне текстове пояснення, оскільки в студента працює як механічна, так і зорова пам'ять. Одне й те ж слово може мати декілька відеопояснень, відвідувачі сайту можуть проголосувати за найкраще пояснення, яке потім потрапить у розділ «Найкраще

відео». Така робота дозволить ефективно і свідомо формувати лексичну компетенцію, яка передбачає знання і здатність використовувати мовний словниковий запас.

Окрім розділу «Найкраще відео», ще є розділи «Найсвіжіше відео», де можна переглянути відеоролики за останній місяць; «Архів», де зберігаються усі попередні відеоролики сайту; «Блог» – електронний журнал, де можна обмінюватися думками, висловлювати побажання щодо окремих відеороликів, колекції відео з певного тематичного розділу, так і сайту в цілому; розділ «Запропонуйте тему!» – дозволяє студентові запропонувати обговорення певних слів або теми. Слід зауважити, що за наявності в студентів можливості брати участь у визначенні змісту навчання, спостерігається підвищення мотивації до навчання. Організоване функціонування «зворотного зв'язку» на сайті дозволяє студентам висловити побажання, критичні зауваження, прохання стосовно курсу, що викладається у спеціально для цього створеному форумі. Письмова робота є однією зі складних видів робіт для студента, оскільки теми, які пропонуються у традиційних паперових підручниках не є наближеними до життя, тому вони не цікаві для студента і в нього немає внутрішньої мотивації до написання письмових робіт, а лише зовнішня – здобуття позитивної оцінки. Таким чином, коли студент працюватиме із запропонованим сайтом, то в блозі він обговорюватиме цікаві для нього теми, пропонуватиме обговорити ті слова, які його зацікавили.

Задоволення від вивчення мови забезпечують також ігри з комп'ютером у розділі «Ігри». Навчальна гра «How to Write Really badly» досить проста. У грі вісім рівнів, у ній студенти розгадують кросворд. Спочатку на екрані з'являється завдання й максимальна сума балів, яку можна набрати за виконання цього завдання. За умови, якщо студент знає відповіді на всі поставлені запитання, він отримує усі бали. Якщо студент натискає на кнопку «Показати відповідь», то знімаються бали, наприклад, на першому рівні питань два, а максимальна сума балів, яку можна було отримати, складає вісім, то при використанні кнопки «Показати відповідь» втрачається чотири бали. Натиснувши на кнопку «Показати голосні», знімається два бали, кнопка «Відео» – дає додаткову підказку, студент має можливість продивитися короткий відеоролик, де диктор дає підказки, але це також позбавляє студента балів. Після завершення виконання завдання відповіді аналізуються й миттєво визначається кількість правильності виконаних студентом завдань. Після завершення комп'ютер видає звук, що схвалює правильну відповідь, змінюється колір і на екрані сиплеться конфеті, з'являється напис «Good», «Ok», «Well done!» і т. ін. Ігри та схвалення за виконані студентом завдання дозволяють сформуванню в нього внутрішню мотивацію, а також позитивне ставлення до вивчення іноземної мови.

Ресурс <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/> – складається з декількох розділів, таких, як: «Загальний курс англійської мови та ділова англійська мова»; «Граматика, лексика та вимова»; «Вікторини»; «Суспільство»; «Для вчителів»; «Про нас» та ін. У розділі «Граматика, лексика та вимова» можна вивчати нові слова в процесі ознайомлення з новинами. Студент відкриває на моніторі свого комп'ютера ту статтю, яка цікавить його, слова, на які слід звернути увагу, виділені жирним шрифтом, він має можливість прочитати цю статтю, а також прослухати та продивитися її за допомогою відеоролика або аудіозапису, який пропонується до статті. Така робота дозволяє плідно формувати у студента лексичні, граматичні та фонологічні знання, уміння та навички.

Окрім нових слів, за допомогою відеороликів можна вивчати фразеологізми, приказки, порівняння тощо. Диктор (носій мови), за допомогою яскравих прикладів, життєвих ситуацій пояснює значення цих висловлювань. Участь у вікторинах, які пропонуються, виконання вправ on-line дозволять відпрацювати новий лексичний, граматичний та фонетичний матеріал на практиці. Носії мови активно використовують у своєму повсякденному житті фразеологізми, приказки, порівняння, бо вони роблять спілкування яскравим. Студенти задля подолання соціокультурних перешкод мають добре знати значення поширених фразеологізмів та приказок. Робота із запропонованим сайтом

значно полегшить і зекономить їхній час у роботі над вивченням фразеологізмів, приказок та прислів'їв. Отже, така робота дозволяє позитивно впливати на формування соціолінгвістичних знань, умінь та навичок студента.

Ще один ресурс – це Глогстер (www.glogster.com) – одна з популярних соціальних мереж, яка використовується в освітніх цілях багатьма іноземними школярами і вчителями. Глогстер дозволяє користувачам легко створювати безкоштовні інтерактивні постери-плакати. Такі постери називаються глоги (glogs), тобто графічні блоги. Вони мають вигляд кольорових мультимедійних плакатів або малюнків. У глогах можна розміщувати свої малюнки і фотографії у різних точках сторінки, вибирати розміри зображень, їх взаємну орієнтацію, завантажувати музику і відео, включати мультимедіа кнопками різних програвачів, вставляти посилання на зовнішні ресурси і т.д.

Найважливіший момент полягає в тому, що користувач має можливість не просто читати інформацію на подібних плакатах, але і «взаємодіяти» з їх динамічним змістом. Щодо англійської мови, то ця технологія чудово підійде для закріплення різних граматичних, лексичних тем, самоперевірки або в якості домашнього завдання. Подібний плакат можна розмістити на своєму веб-сайті, у блозі або у вашому профайлі прямо на самому сайті, задавши певну тему, наприклад, модальні дієслова. Інтерактивний плакат можна представити у вигляді списку, таблиці, кольорової наочної схеми. Для оформлення можна використати величезну різноманітність заздалегідь підготовлених матеріалів і малюнків, наявних на ресурсі. Наприклад, контент може бути наступним: назва «Модальні дієслова» – діагностичний тест – огляд дієслів – вправи на порівняння різних дієслів і т. д. За кожним написом закріплено зовнішнє посилання, яке виводить студента на теоретичний матеріал або завдання, розташовані на різних освітніх сайтах, наприклад, таких як www.englishpage.com, www.ego4u.com, www.usefulenglish.ru. На деяких сайтах можна відразу перевірити виконане завдання і отримати пояснення зроблених помилок. А на останньому сайті матеріал представлений відразу англійською і російською мовами, його можна використати під час складання плакату для студентів з невисоким рівнем знання мови.

Завдяки такому нетрадиційному поданню інформації глоги можна успішно застосовувати у навчальному процесі ВНЗ, оскільки вони, безумовно, викликають інтерес студентів до предмета, стимулюють їх до самостійного накопичення знань, що важливо на сучасному етапі розвитку освіти, коли виділено мінімальну кількість аудиторних годин, а більшість часу відводиться для самостійного опрацювання матеріалу.

Висновки. Отже, ми робимо висновок, що Web 2.0 дозволяють формувати позитивну мотивацію до вивчення іноземної мови, а також підвищувати рівень граматичних, лексичних і семантичних знань, умінь та навичок у студента, які передбачають здатність користуватися граматичними ресурсами мови, розуміти і правильно продукувати оформлені речення згідно з морфологією і синтаксисом, а також усвідомлення і контроль організації змісту за формою і значенням. Окрім цього за допомогою Web 2.0 вирішуються проблеми навчання в групах, а також диференціації й індивідуалізації навчання. Технології Web 2.0 дозволяють студенту вибрати свій стиль навчання, окреслити свою освітню траєкторію. Студент може самостійно вивчати матеріал, виконувати завдання в зручній для нього час і самостійно визначати тривалість виконання завдання.

У нашій роботі зроблена спроба розглянути нетрадиційні способи організації навчальної діяльності студентів у ВНЗ на основі технологій Web 2.0. У результаті дослідження ми дійшли висновку, що на сучасному етапі освітні ресурси системи Web 2.0 можуть бути активно введені в курс вивчення іноземної мови як на аудиторних заняттях так і в позааудиторний час. Web 2.0, з одного боку, дозволяють студентам працювати в режимі самоконтролю і контролю з боку викладача, підвищують мотивацію до вивчення мови, а з іншого боку, викладач має можливість додатково вводити мовний матеріал для самостійного вивчення.

Подальша розробка цієї теми є перспективною, оскільки постійно з'являються нові і перспективні стосовно вивчення іноземної мови ресурси Web 2.0, що вимагають ретельного вивчення і аналізу.

Література:

1. Бовтенко М. А. Компьютерная лингводидактика: учебное пособие / М. А. Бовтенко. – М.: Флінта: Наука, 2005. – 216 с.
2. Бовтенко М. Integrating the Internet into the Classroom. Интеграция ресурсов Интернета в учебный процесс [Електронний ресурс] / М.Бовтенко, А.Лисицина, Michael Krauss. – Режим доступу: http://www.ilt.edu.nstu.ru/articles/article10_rus.doc
3. Пронина О. Г. Использование технологий Web 2.0 в обучении иностранному языку в вузе / О. Г. Пронина. // Язык и культура. – 2010. – № 1. – С. 92–98.
4. Рейли'О Т. Что такое Веб 2.0 [Электронный ресурс] / Т. О'Рейли. – Режим доступа: <http://www.computerra.ru>
5. Співаковський О. В. Майбутнє шкільної інформатики. Тенденції розвитку освітніх інформаційно-комунікаційних технологій / О. В. Співаковський // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – № 5. – С. 24–27.

У роботі проаналізовано можливості використання технології Web 2.0, розглядаються деякі ресурси Web 2.0, а також обґрунтовано ефективність їх використання у процесі вивчення іноземної мови.

Ключові слова: технологія Web 2.0, інформаційно-комунікаційні технології, іноземна мова,

В работе проанализированы возможности использования технологии Web 2.0, рассматриваются некоторые ресурсы Web 2.0, а также обоснованно эффективность их использования в процессе изучения иностранного языка.

Ключевые слова: технология Web 2.0, информационно-коммуникационные технологии, иностранный язык.

The potential of Web 2.0 technologies are looked over, some Web 2.0 resources are studied, the efficiency of their use in the process of a foreign language study are also analyzed.

Keywords: Web 2.0 technologies, information and communication technologies, foreign language.